

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quidque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus IV. De Spe.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

DISCURSUS IV.

De Spe.

Non alio Signo rectius discernitur Balsamum genuinum ab adulterato, quam si observetur, an maculam relinquat loco, quo illitum est, an non: si enim nullam relinquat, sincerum est; at si aliquam, adulteratum. Spes, omnis calamitatis Balsamum est: quo igitur signo ac indicio nos rectius Spem veram à falsa discernemus, quam si exploremus diligenter, quænam humanum animum labe aliqua aspergat, quæ à labe purum præter? Accedant igitur huc omnes Peccatorum Spes; mihi enim fixum, ratumque est, ad eas publicâ infamiâ notandas, detrudere mendacem herbam, quâ vultu & suam impletatem obtegunt; id quod fiet, si veræ ac sinceræ Justorum Spei conferantur. Propositum, inquam, mihi est, Dilectissimi, utilissima comparatione spectandam vobis objicere parte una Spem Christianam Justorum labis omnis expertem, parte autem alterâ fallacem Spem Peccatorum planè deformem ac sordidâ. Vestrum erit discrimine utriusque perspecto, scire quàm deceat amplecti, & à qua sibi cavere.

I.

Epist. 10. II. *Spes*, opinione Senecæ, est nomen boni incerti. Sed huic Philosopho sermo fuit de illa Spe, quam solam suis in tenebris dignoscere potuit. Hæc nititur sabulo facilè mobili boni alicujus caduci & humani: mitum proinde

non est, si nutet ac vacillet. Non hoc ex genere est Justorū Spes. Hæc siquidem tam est certa, ut sola expectatione non promissi reddere nos felices possit; *Gloriamur in Spe gloria filiorum Dei.* Ad hoc igitur animum advertite, quòd originaria culpa, sicut homini eripuit oculos, eumque excæcarit, ita & abstulerit vires, infirmum relinquendo ac debilem. Eâ causâ sicut Deus, ut tenebras nostras dispellat, in animo nostro Fidei lumen, de quo Dissertatione proxima actum est, accendit; sic ut virium juvet & sanet imbecillitatem, voluntatem Spe implet, de qua præsentî hac in Dissertatione agendum. Virtus hæc, stabilis quædam ac permanens facultas est, quæ voluntatem erigit ad desiderandū Deum, eumque tanquam summum suum & unicum Bonum expectandum: idque mediâ Gratiâ permanente, quæ aptam efficiat voluntatem; & mediâ Gratiâ transeunte, quæ vires conferat; mediis denique operibus atque actionibus bonis, quibus illud met consequi promeatur: Spes proinde nostra, cum hæc ita se habeant, gemina basi nititur; auxilio nimirum divino, & nostræ voluntatis cum eodem auxilio operatione. Quæ igitur parte Deo nititur, quid illâ firmiter quid magis inconcussum esse potest, etiam si parte alterâ nutet? Satis sit dicere, quòd Propheta illam vocet non jam Spem, sed ut ita lo-

Rom. 5.
2.

Ps. 81.

loquamur, Super spem: *In verbum tuum super speravi*: perinde ac si illa esset anticipata Boni desiderati possessio. Sed non oportet de materia tam suavi & jucunda obiter tantum & paucis agere. Parte autem altera quomodo tantillo temporis spatio pro dignitate, cum tam late pateat, de illa disputare possumus?

III. Omnes Perfectiones atque Attribute, quibus inmensa illa Abyssus Divinae Bonitatis nostra concipiendi ratione constituitur, gravissimam nobis vim faciunt, ut in Deo speremus non unius alicujus generis bonum, sed cujuslibet plane generis, quocumque nobis opus fuerit, Naturae, Gratiae, & Gloriae. Nihilominus ut per hoc nullis clausum limitibus Pelagus, sine spe portum intrandi, non evagemur, ex dictis Dei Attributis, quae ad Spem de Deo concipiendam movere possunt, non nisi tria cum S. Thoma scrutabimur, Magni inquam Dei nostri Providentiam, Misericordiam, Potentiam; Providentiam Dei ut nostri opificis & Conditoris; Misericordiam Servatoris, & Potentiam Domini, qui supra se alium habeat neminem. Conjiciamus primo obtutum in Providentiam Conditoris. *Ego*, inquit Propheta ore,

feci, & ego feram. *Ego* vos condidi, quando eratis nihil: facile proinde inducere in animum potestis, me in cunctis vestris indigentis sublevandis non defatigandum, postquam esse co-

Greg. I. pistis. *Qui necdum facta curavit, ut essent, quae facta sunt, non deserit*. Et veral. c. 17. *quod quis unquam opifex tam parvi fecit manuum suarum artificum opera, ut postquam iis perficiendis ingenium*

impendit & industriam, casui deinde illa, & fortuitis eventibus relinquat? *Quis deserit, quod condendum putavit?* Tantoque id magis facturus est, quia non opifex tantum noster, sed & Pater est: an enim, qui ferocissimarum Tigrium cordi sobolis suae & fatuum amorem ingenuit, cor suum Divinum ejusce amoris expertus esse voluerit? Negari non potest, non pauca interim nobis mala ferenda esse & fatuum modo aliter fieri possit? Natura non producit foetus monstruosos certo ac destinato consilio; producit eos tamen, materiae, ex qua formantur, renitentia & ineptitudine ad id compulsa. De cetero facit illa, quantum intra legum suarum fines potest, ne nascantur abortus isti, & cum jam nati sunt, quantum potest, impedit ne generatione propagentur; & ea causa steriles illos gignit, ut cum facere non possit, ne omnino sint, efficiat saltem, ut soli sint. Pati ratione Opifex noster Deus non vult malum nostrum, non solum culpae, quod omnino velle non potest, sed ne poenae quidem: *Non latatur in perditione vivorum*. Nostra tantum miseria cogitur, ut illud velit, vel ut nos corrigat, vel ut puniat, vel ut probet. Per se autem id ipse agit unice, ut mala nostra diuturna non sint, neve infelici fecunditate nocentiores post se effectus trahant: unde sicut mater, cum ignis calore filiolum suum fovet, manum inter ipsum & ignem interponit, ne vehementior ignis vis ei noceat: sic Deus summam curam ac providentiam mala, quae debet infligere, temperat, & cum illa adverterit nos

vehe-

vehementius urere, quamprimum ab igne nos remover; quã comparatione ipsemet Sponsã carissimã Gertrudi suam in nostris malis permittendis providentiam explicavit.

ff. 43.

IV. Majorem tamen fiduciam debemus reponere in Miseratione Dei Servatoris ac Redemptoris, etsi tantam debeamus ipsi Conditori, *Nolite timere, ego redemi te*; sic Animam ille quamlibet per Isaiam alloquitur, Cave utquam mihi diffidas, postquam redemi te toto Sanguinis mei divini thesauro. Et verò si fateri volumus, quod res est, ex quo Verbum nostrã causã humanam carnem induit, eò nostra est aucta dignitas, ut si ipse, S. Gregorii Nazianzeni phrasi, est oculus Patris, nos ejus oculi pupilla facti simus. Illud saltem certum, sic nos ab eo compellari, nostri, ut talis, curam haberi, ut talem nos ab aliis quoque agnosci & observari velle:

Zach. 2. *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Unde non est mirum, si tantum ille præfert sensum injuriarum, quibus lacessimur; sic ut eas non semel atrocius vindicet, quã illas, quibus ipse est læsus; propterea nimirum, quòd sint vulnera pupillæ, quæ etiam nostratibus in Tribunalibus, quæ tamen minùs accuratè rerum gravitatem discernunt, atrocissima cententur, juxta illud; *Locus vulneris atrocem facit*

4. tit. 4. *injuriã, veluti si quis in oculo percussus de Injur. fuerit.*

V. Id tandem, quod firmitatem Spei nostræ perficit & absolvit, est, quòd Deus non tantum ut noster Conditor Providentiam habeat, quã sciat

P. R. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

nostræ egestati succurrere, ut Servator verò nostri miseratione moveatur, & opem ferre velit, sed quòd eam etiam, tanquam Dominus univerforum, cujus nutui cuncta pareant, ferre non possit minùs, quã velit. Siquid uspiam est, quod potestatem ejus excedat, & quòd ipse effectum, etsi velit, facere non possit, permittam omnino libens, ait Mellissius, ut pleno jure & arbitrio Spem in alio, quã in Deo reponatis, & ut solum quærat firmius ac stabilius, cui jacta Spei vestræ anchoræ adhærescant. *Siquid illi impossibile, siquid vel difficile est, quare aliud, in quo speres.* At si nihil tale uspiam est, cur non in eum omnem nostram fiduciam projicimus? cur inter ejus Providentiæ brachia securi non acquiescimus? Hæc sanè causã aptissimè dici voluit *Deus spei*; quantum enim & *Rom 15.* scit, & potest, tantum nostrã causã & nobis juvandis vult impendere.

VI. Diligenter igitur animo perpendite, AA. Amantissimi, quã firma & inconcussa sit Spes Christianorum, cum Deo ipso innitatur. *Spere: Is. 50, 10. in nomine Domini & innitatur super Deum suum.* Negari quidem non potest, quin Deus velit, ut etiam de nostro aliquid conferamus, & cum ipso operante operemur: & quamvis Medicus iste celestis paratus sit asferre malis nostris medicinam, non vult tamen sanare invitos ac renitentes. S. Augustini verba sunt. *Sanat omnem languidum, sed non sanat invitum: opus est, ut sanari velit.* Cum autem nostra voluntas tam sit in bene cæptis instabilis ac varia, hinc est, quòd non omni

F

firmi-

firmitate, quâ Fides, hæc & Spes nostra gaudeat; cum illa tota quanta est, unice solâ loquentis Dei authoritate se fulciat. Hinc est, quod Spei nostræ mira quadam ratione Timor conjungi possit, cumque ea efficere harmoniam & melos suavissimum, in quo sublimè & profundû, seu Musicorum idiomate, Altum & Bassum mirè concinant, dum ipsa nostra imbecillitas ad id confert, ut evadamus robustiores. In bellis, quæ hominibus homines committunt, nihil tantum animi militibus addit, quàm si maxima quæque de suis viribus ac robore sentiant. Dispar est ratio pugnarum, quas Anima cum hostibus tam aspectabilibus quàm nō aspectabilibus pugnât. In his, ut ipsa superior evadat, oportet timere quam maxime de suis viribus, imò his penitus diffidere, sicut in velle suo ac posse Spei reponat nihil, totum verd in uno Deo & ejus ope reponat. Talis cum fuerit, nubi simillima redditur, hoc fecunda magis, quò minus lucida ac transparenti; atque ita aptissima ut divini Solis radiis mutata in prodigiosam Magnanimitatis Iridem nil nisi triumphos præfagiat. *Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum spiritum, & trementem sermões meos?* Ubi dein animam tam benignis ac beneficis oculis Deus dignatus fuerit, quis explicet, quàm altos illa spiritus animosque concipiat?

S. Tho. Tum enim vero Spes ad fiduciam usque proficit, sitque id cum se homo in Deo contempletur, sic ut jam non solo in Deo confidat, sed etiam in se; sed in se illis valido viribus, quas accepit

11. 66.

à Deo. *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Ut aliquid de Anima sic constituta pronuntiem, dicam solum, illam mutare fortitudinem. *Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem;* Positâ enim fortitudine, quæ humana sit indolis, induit fortitudinem indolis quasi divinæ; idque ad duos præcipuè maximi momenti effectus, ad impetrandum nimirum, quidquid petit, & ad ferendum ut leve, quidquid ipsi incumbit.

VII. Primo igitur loco genuina Deo nixa Spes vi prædita est admirabili ad omne genus Bonorum impetrandum: *Omnia locus, quem calcaverit pes vester, vester erit.* Sic Populo suo Israelitico Deus promisit, *Quis autem pes iste est?* quærit S. Bernardus. Pes iste, Spes nostra est, quæ quocunque te, & quamcunque ad rem perrexerit, suam illam efficiet, sic ut sperare tantum sit gratiam speratam promereri. *Erit tibi Anima tua in salutem, quia in me habuisti sanctam.*

VIII. Verum quia sæpe decet, & expedit non audiri nostras preces; imò res ipsa postulat, ut variis sæpe adversis, variis ærumnis nostri experimentum Deus capiat; id quoque proprium habet Spes Deo sulta, ut omne amarum dulce reddat, & in neccas calicum mutet. Unde Philo sapienter Spem nominavit *Gaudium ante gaudium*: Et Justus sæpe ob solam suam Spem Beati in SS. Literis appellantur. *Qui sperat in Domino, beatus est.* Propterea quoddam liquidiore lætitiæ sensu perfundantur in hac vita ex iis quæ sperant in altera, quàm perfundan-

Phil. 13.
2. C
4.

Exodi.
Ier. 33.
18.

Prov. 16.
20.
tur

Phil. 13.
 tur Peccatores ex iis, quæ re ipsa jam sunt consecuti: haud aliter ac hæres Regius magis delectatur Regno, cujus possessionem nondum adit, quam miscellus Rusticus tugurio, in quo jam nunc habitat. Sic dicebat Apostolus: *Superabundè gaudeo in omni tribulatione mea.* S. Franciscus autem totas noctes oberrabat, illud cantillans.

*Et tanto il Ben che aspetto;
 Ch'ogni panna m'è diletto. i. e.*

Quia tanta sunt Bona, quæ me expectant,

Me mala hic, dolor, & cruce oblectant.

Exodi.
 Quis igitur ferat eorum è Christianis d'identiam, qui ut magnitudinem calamitatis, quæ premuntur, & conditionis, in qua versantur, ærumnas explicent, dicere consueverunt: *Præter Deum, qui pro me stet, in Mundo habeo neminem.* Itane infirmum vobis videtur, quo res vestræ nitantur, fulcrum, cum fulciantur ipso Deo, ejus Providentia, Miseratione, Potentia, & promissis? Quid igitur hæc sibi verba volunt, nisi, Deum a vobis haudquam haberi pro eo, qui est, sed pro Deo impotente, pro Deo decoctore, & ut sic dicam, subbafato? *Otiosum, inexpertum & ut ita dicam, neminem,* ut cum Tertulliano loquatur. Urbes illæ, quæ lapideis pontibus junxerunt flumina, etsi videant fluvios præter morè exundantes, maximo in illos vi ac impetu ferri, non timent tamen, ne pons aquarum molli cedat; metuunt autem urbes aliæ, quarum pontes ligneis tantum tibi cinibus fulciuntur: atque idcirco, cum ingens aquarum vis in

illos rectò alveo defertur, vix est è civium numero tam audax, qui alteram per eos ad ripam tendat. Si pro vobis stat Deus, quæ timendi causa? Neminem utpiam erit invenire, quem sua in Deum spes fefellerit. *Nullus speravit in Deo, & confusus est.* Eccli. 2. 11.

II.

IX. Ut igitur ad id, quod propositum est, revertamur, quid vobis, Dilectissimi de Spe Christiana videtur? An non illam existimatis Balsamum nobilissimum non solum ob salutem, quam in malis affert omnibus, sed eo etiam nomine, quod labis post se in animo nostro relinquitur nihil? Quia imò indies eum efficiat puriorem, dum arctius Deo devincit, qui pro incredibili sua Bonitate honori sibi ducit, cum advertit nos ad eum constanter, tanquam ad supremum nostrum Bonum, anhelare, & ab ejus unius manibus expectare, quidquid infra ipsum bonorum est. Comparate nunc vero & sincero huic Balsamo adulteratum Balsamum Spei Impiorum: tam istam sordibus plenam invenietis, ut in Dei oculis aliud non sit, quam mera abominatio. *Spes illorum abominatio anime.* Job. 11. 20. Præ ceteris tamen fœdæ in ea sunt duæ maculæ. Prima est, sperare nimum in iis, quæ ad animam spectant; altera, sperare minus parum in iis, quæ ad corpus spectant.

X. Primò igitur abominabilis est Spes impiorum, quia nimis multum sperat in iis quæ ad Animam spectant, sic ut in Prævidentiam & Præsumptionem

degeneret. Sperant temerarii isti, Deum donaturum ipsis Salutem æternam beneficentiâ tam gratuitâ, ut nullo modo habitura sit rationem mercedis; quam tamen dare ille non vult nisi ut jure debitam; sic ut nihil operando boni, imò plurimum operando mali, confidant tamen eò se perventuros, quo Beati Cælices tot laboribus, conatibus, curis, tanto sui afflicti studio pervenerunt. Gignitur pessima hæc præsumptio partim ex æstimatione sui immodica, partim ex ignorantia. Juvenes, si S. Thomas credimus, ad Spem proni sunt, quia & animi vigore abundant, & experientiâ destituntur. Simile quid de Peccatoribus affirmare licet: hi enim imprimis magnâ sui æstimatione tument, & quia sibi quisque persuadet, se esse aliquem magnum, in animum inducit, Deum non posse non magnam ipsius habere rationem, adeò ut ne beato illius consortio in cælo carere debeat, & gloria suæ incrementa, & Sanctissimarum legum suarum observantiam pensi habere non debeat. *O præsumptio nequissima, unde creata es!* Auditores Amantissimi, si Deus nos æterno rogo addixerit, tam nullam inde patietur jacturam, ut potius ex ipso nostro exitio sempiterno Beati illum Cælices pet omne deinceps ævum sint glorificaturi. *Salus, & Gloria, & Virtus Deo nostro, quia vera & iusta judicia sunt ejus, qui judicavit de meretrice magna.* Præterea Peccatoribus, haud aliter ac Juvenibus parùm expertis, deest notitia rerum spectantium ad Deum; unde stultissimè sperant consequi

finem, etsi illi consequendo mediis non utantur: quin id agunt, ut recto ad Infernum itinere profecti, non dubitent tamen se beatam patriam intraturos; haud aliter ac si tam, cum in extremâ, quâ rectâ deorsum in Stygem ruitur, crepidine steterint, capto repente impetu, evoluturi sint ad cælum, forte non dissimili felicissimæ illius lasciniæ, quæ subito volatu fauces Draconis jamjam deglutientis elusit.

XI. Nullo igitur non tempore miris laudibus Dei miserationes extollunt; nec tamen intelligunt miseri, quid dicant. Si Naufragus quispiam procul à litore ita secum ratiocinaretur: Vastum est mare; Abyssus est, cujus fundum attingere non possum: tam latè se porrigit, ut litus nulla ex parte prospiciam; non est proinde, cur ego natando, & brachiorum scilicet operâ, evadere laborem: etiam otiosum & inertem me maris undæ portabunt, sicut vastissimas onerarias naves sustinent; atque ita in portum me deducunt. Qui sic argutaretur, an non tuam mox ipse stultitiam lueret, maris undis absque remedii spe absorptus? Nec tamen aliter Peccatores disputant: & eâ causâ delira 2. g. 40. illorum insania spei tam malè fundata 2. g. 5. ad causa est. Miserationes Dei multæ 3. & magnæ sunt, imò Maximæ, quis nescit? Abyssus sunt, ad cujus fundum non modò hæctenus pertigerit nemo, sed ne pertingere quidem possit, cum omni careat: Mare est nullo circum scriptum litore, immensum, quaeversum porrectum; verissima sunt hæc omnia: sed quid hinc consequens est?

1. 2. 9.
10. 4. 6.

Act. 8. 9.

Eccles. 37.
3.

est? si manuum pedumque nisu non contenderitis, ut enatetis; si Deo excitanti vocantique non responderitis, adjuvanti ejus Gratia operam vestram conjungendo, actum est de vobis, mergemini sine ulla evadendi spe; adjuvare vult Deus, sicut Mare natantes adjuvat, solus agere omnia non vult: *Dei quippe est adjuvare.* Vult vos experiri benignitatis suae effecta, non arbitrio vestro & caeca voluntate, sed juxta Sapientiae suae decreta, Solis instar, qui etsi & pellere tenebras, & vigorem vitamque largiri nunc optet, non tamen idcirco radios suos rectissimos unquam vobis solis collustrandis vult obliquare, aut latum unguem ab Eclipse non lineam & semitam arctissimam exerrare. Vos amoris proprii fascino excecati, magis semper in animum inducitis, quod Deus, etsi peccandi finem faciatis nullum, non parum tamen difficultatis in eo experturus sit, si aeternis vos addicere rogis vellet; cum tamen ne illam quidem experiatur, quam chirurgus, cum gangranam, contra omnia ad eam diem suaviora media contumacem, igni persanare studet. Si Sacer Orator vociferatur: Vitam emendate, o Peccatores, si aeternum perire non vultis: vos tacite vobiscum musitatis: pro hominem exoticum! Itane exoticum? an exoticum est dicere, cadaver non diu post tumulo esse inferendum? Peccatum mors est, Infernus sepulchrum Animarum, peccati assuetudine cadaverosarum, & idcirco haud paulo admirabilius est, aliquem mox atque noxam gravem contaxerit, non statim in orcum

praecipitem agi, quam cadaver, quod fetore suo terras auramque inficit, non confestim ad tumulum abripi.

XII. Perpendite igitur, verene ceci in Spe sua sint Impii? Pollicentur sibi tempus, pollicentur sibi Gratiam, pollicentur arbitrii sui cum Gratia operationem, tribus his vitreis basibus salutis suae machinam inaedificando, quae tamen nemini non magna omnino molis est opus. Primum enim perquam facile accidere potest, ut tempus respiciendi alias non suppetat, cum Peccator eo abusus tempore, quod benignè concessum fuerat, dignus non sit, ut aliud accipiat: sicut artifex, qui instrumentis suis ad monetae adulterandam abusus, Legum decreto iis ipsis privandus est: *Juravit per viventem in secula seculorum, quia tempus non erit amplius.* Et en primam basin solo aequatam. Etsi autem tempus non desset, facile est, ut cum tempore non adsit Gratia, itaque eis contingat, quod Arci, quae cum diutius, quam belli leges ferant, obsidentium vim elusit, militum subinde avaritiae & furori permittitur. *Non relinquent in te lapidem, Luc. 19. eò quod non cognoveris tempus visitationis tuae.* Sic nec altera jam basis subsistit. Quin etsi Gratia non negetur, pronum est eos excitanti non respondere, nec operam suam iungere, illa vi praepeditos, quam animo inferunt assuetudines pravae & animus erga ipsam Gratiam ingratis simus toties opere comprobatus; neque enim novum est, campos steriles roris decidui beneficio tam non emollefcere, ut etiam indurescant magis, perinde ac si con-

2. *Esd.* 9.
16.
tendere cum caelo vellent, plúne istud
possit ad expugnandam, an vero illi ad
retinendam obstinatam duriciem. *In-*
dicaverunt cervicis suas, quod si per con-
tentionem. Cunctis his discriminibus
exposita est Impiorum Spes; ipsa in-
terita tam est caeca, ut ne unum quidem
videat. Repeto igitur, *O presumptio*
neguissima, unde creata es! O Monstro-
sa praesidentia, quam tu ex palude
emerita mortalium te confortio mi-
scuisti? cuius maleficio aspexisti lucem?
quis excepit? quis aluit? En patris
tam monstruosi causas. Cordis super-
bia mater ejus fuit; nutritrix Ignorantia.

XIII. Hinc mirum profectò non
est, Peccatores, ubi de Anima agitur,
sine ullo metu agere. Et tamen vel
unum hoc satis foret ad Spem illorum
damnandam in oculis Dei, tanquam
abominabilem, *Spes illorum abominatio*
Anima. Sed quia res ista momenti est
longè maximi, non ita cursim prae-
tercunda est. Tres igitur Timores distin-
guere oportet. Primus eorum est, qui
praeter culpam timent nihil; hic autem
Timor filialis dicitur: & est Timor
ille, qui Sanctissimorum quorumque
animos occupavit, & ne in caelo quidè
amittitur. Observant Astronomi, Stel-
las fixas certo quodam motu agitari,
quem ipsi trepidationis indigitavere.
Beati igitur Calites, etsi metu illo non
trepidant, qui ex periculo amittendi
iterum summi Boni nascitur, cum Stel-
larum instar fixarum ex suo Beatitatis
Firmamento dimoveri aut divelli nul-
la jam ratione possint, non tamen ca-
rent, S. Thomae sententiâ, timore
quodam reverentiali erga Supremam

illam Majestatem. *Columba Cali con-*
trouiscunt, & pavent ad nutum. Job. 26.
11.
Cum Caritas tam non expellat animo
istum Timorem, ut potius illum se-
cum intrò ferat. Alter Timor Pec-
catorum omnino proprius est; &
est ille, quo non timetur, nisi sola
pœna, vocaturque Timor servilis.
Hic autem, si S. Augustino credimus,
bonum habentem non probat: *Quid*
enim est pœnam timere? nam & la-
tro timet malum, & ubi non potest,
non facit, & tamen latro est. E-
tiam fur, qui Circitorum noctu
globum obvium repente habet, ter-
retur, pedem refert, & rem ali-
enam, quam jamjam prehenderat,
excidere sibi patitur. Nec tamen fur
esse desinit, quamvis tum non furetur;
nec enim furari, sed laqueum timet:
qui deprehensum manet. Tertius
Timor ex utroque isto mistus est; quo
nimirum & culpa timetur, & pœna,
unde *initialis* dicitur est, propterea quòd S. Thom.
perfecti timoris principium sit. Hic 2. 2. 9.
igitur proprius Spei timor est, qui
cum nihil desideret vehementius,
quàm Deum, finem suum, possi-
dere, metuit tamen, ne tanti boni
possessione non beetur, memor
divini tam in judicando, quàm pu-
niendo rigoris: *Terribilis in consi-*
lis super filios hominum. Hinc non 5.
aliud prius in schola, in qua divi-
nam Sapientiam Spiritus Sanctus do-
cet, discitur, quàm timere. *Ini-*
tium Sapientiae timor Domini: Ani-
mam autem sic timentem tot locis
Deus ipse Beatam appellat: *Beatus Prov. 24.*
homo, qui semper est pavidus. Beati 14.
116

Pf. 1.
1.
Tf. 1.
Ecl. 25.

Aug.
9. in
Jo.

Ecl.
28.

Ps. 111. *timor vir, qui timet Dominum. Beati omnes, qui timeant Dominum. Beatus cui donatum est habere timorem Domini.* Ut enim cum Regii cornu

Ps. 127. *Domini.* Ut enim cum Regii cornu

Eccli. 25. *portis custodes adventant, argumento non dubio est, ipsum paulò post Regem adfuturum, sic ubi sanctus hic timor locum in alicujus animo occupat, argumento id est, adesse Spem; nec diu post ipsam quoque Caritatem, regio suo curru invectam, adfuturam.*

Aug. 11. *in timore primo, per quem venit Caritas.*

9. in Ep. *Jo.*

Eccli. 1. *28.*

Thom. 2. 9. ar. 2.

il. 65.

v. 24.

XIV. Quid igitur attinet, Impios Spes suas inconsultas & ineptas jactare? eo ipso quòd peccatum porro non metuunt, non jam Spes hæc, sed insana temeritas est. *Insolentis est natura, sine timore gaudere:* ut S. Hilarius affirmat. Et verò temeritas ista non tantum pugnat cum Gratia præsentem, sed venturæ etiam obicem ponit. *Qui sine timore est, non poterit justificari. Qui post peccatum animo fovet Spem, timoris omnis expertem, tam non est Justus, ut ne Justitiam quidem consequi possit, eo res suas loco constituyendo, quò summè arduum sit, vitam in melius mutare; non poterit justificari.* Hæc autem ejus rei ratio est; quisquis assuescit peccatum non timere, illudque nulla religione animo circumferre, vulneris instar, quod una pectoris tunsione sub Palchales ferias ita persanetur, ut ne cicatricem quidem post se relinquat: quisquis inquam ad hoc se assuescit, paulatim ita occalescit, ut sensum doloris de offensa Dei, tanquam malo malorum maximo, omnem amittat: unde nec illo momento, quo hinc migrandum est, aliter timet, quàm Lu-

pus, qui non furtum, sed laqueum tantum ovili prætentum metuit. Si quo autem casu Peccator tam præfidens ope Confessionis ritè peractæ noxarum veniam obtineret, certissimum vobis sit, diu in eo gratiæ statu non perleveraturum, nisi timere occipiat. Non aliud indicio certius dignoscitur, an Olivæ recens transplantatæ nova in statione radices agant, quàm si ramos illa demittant, foliorum ornatu abjecto: id enim argumento est, totâ vim in radicibus esse occupatam. Novæ istæ Peccatorum, è peccati deserto avulsiæ, & in amarissima ac felicissima Gratia viridaria translata plantæ, si nimîa foliorum pompâ virefcant atque luxurient, spe inquam superba magis quàm solidâ, haudquaquâ fidendum iis esset, nec enim diu felici illa in terra adolescerent, sed silvestrem mox suam naturam & indolem denuo induerent. *Signum revisiscendi, si folia Plin. 17. amisere, alioquin, quas putes prævaluisse, c. 24. emoriuntur.*

XV. Non tamen oportet Timorem eousque invalescere, ut Spem ipsam opprimat, atque suffocet. Quem enim metus tam atrox teneret, is animam tanquam Inferni depositum circumferret. *Desperare, in Infernum descendere est:* ut lib. 2. de S. Ilidorus loquitur. Ejusce sortis Peccator dici posset, si in fornacè immisus *Bono. c.* nondû est, palæ tamè jam esset impositus, & propediè immittendus: neque verò hunc ego expertem Spei timorem inculco audientibus, sed suadeo ut timeant sperando, ut sic Spes Salutis eos in semitam denuo reducat. Sic tamen, ut dissereram, disserendum est; quia vulgo Peccatoribus plus affert detrimenti, quòd nimis mul-

multum, quàm quòd nimis parùm sperent; idèmq; ipsis in Anima plagis accidit, quod in plagis corporis; quas etsi intumescere malum est, haud paulo tamen periculosius est, non intumescere. *Nimis intumescere vulnus, periculosum; nihil intumescere, periculosissimum.* Optarem igitur, medium vos callem tenere, ubi de Anima agitur, *in medio semitarum iudicii*, & neque ad desperationem, neque ad temeritatem declinare; sic ut Spei longè plurimum reponatis in Deo, salutemque ab eo consequi non dubitetis, nullo tamen non actionum & operum piorum genere idem salutis negotium promovendo; quæ quidem velut aliqua Spei vestis sunt, quæ ut vitali corporum nostrorum calore incalescit, ita vicissim ipsa calorem eundem fovet & auget. Bona quæ agitis augebunt Spem, & Spes, quam concipitis, novas identidem vires ad rectè agendum subministrabit; & quia non nescio, non ideo vos sic stabilendos in gratia, ut eà porro excidere non possitis, illud observate, quod Sanctus Gregorius sapienter docet: Sperate in Dei miserationibus peccato jam admisso; priùs autem, quàm illud admittatis, Justitiam formidate. Ut enim vinum Antidotum Cicuta est, si ista jam sumptà bibatur, venenum autem, si cum ipsa potetur; sic Spes Miserationum medebitur culpæ jam admittæ, ne quis ruat in exitium; exitii autem causa erit, si ipsam comitetur culpam, persuadendo sibi, nullà illam penà vindicandam.

XVI. Atque hæc prima labes est,

quæ Animam inficit Spes cæca, malè consueta, superba Peccatorum, quando eò inducit, ut tam perversè speretur in negotiis Animæ. Pergamus modò ad alteram labem considerandã, quæ inficit Animam, cum facit, ut non satis confidatur Deo, in iis, quæ ad Corpus pertinent. Haud pauci Christianorùm è numero videntur cum Assyriis illis existimare, Deum nostrum, Montium duntaxat, non autem Deum vallium esse. *Dixerunt Syri: Deus montium est Dominus; & non est Deus vallium.* Videntur & ipsi, Deum tantùm agnoscere Dominum & Dispensatorem bonorum Gratia, quæ sunt illa sublimia; non autem bonorum Natura, quæ sunt humilia; unde hæc nec ejus à manibus obtinere curant, nec cum fiducia consequi expectant. Sed non ita res se habet: *Tuum Domine Regnum, tuæ divitiæ, tuæ est gloria, tua sunt omnia.* Ex quo Deus condidit universa, ne unius quidem alicujus dominio se vel dieculæ spatio exuit: cuncta planè ipsi subiecta sunt. Illud negari non potest; nunc illum in Gratia, quam vivimus, lege, diserte promittere bona alterius vitæ mantura, nec brevium istorum ac caducorum meminisse, nisi tanquam auctarii: sicut è diverso in Lege veteri humana tantùm ista & temporis bona diserte promittebantur, nullà æternorum factâ mentione. Sed nihil refert: omnia tamen ejus manibus dispensantur, nec quidquam alio largiente accipimus; id quod probè noverat sancta illa Anima, illud suaviter ingeminans: *Læva ejus sub capite meo, & dextera illius ample-*

in P[er]
144.

plexabitur me. Sic enim, S. Augusti-
no teste, Deus nos dextrâ amplectitur,
mercedem bonorum æternorum pro-
mittendo, ut simul sinistrâ nos attollat,
ea subministrando, quæ corpori ser-
vando sunt necessaria. Et quam-
quam deserti nonnunquam ab eo vi-
demur & derelicti, dum gravis sub æ-
rumnæ onere gemere sinimur, id ip-
sum tamen singulari quadam arte
fit. Qui apes curat, aufert quidem
ipsis mel redundans, ne otio torpe-
cant: illud tamen quo, indigent, non
tollic, ne miscellæ fame emori cogan-
tur. *Ps. 6, 25, tur. Non vidi iustum derelictum; sic
David artificium id observans, ceci-
nit, nec semen ejus quærens panem.*

XVII. Hac jam parte, parum abest
quin dicam, multos Christianos
non plus in Deo suo Spei ac fidu-
ciæ reponere, quàm reponant Idolola-
træ; tam cum rerum istarum premun-
tur penuriâ; raro ad eum confugiunt,
tam parùm sperant. Spes suas terræ
committunt, à qua expectant messem;
committunt mari, à quo expectant
merces; committunt mercaturæ sociis,
à quibus lucri partem repetunt; Deo
autem non committunt, illud causati,
quòd is non velit causâ ipsorum mi-
ra operari. Quæ mira? quæ, quæ-
so, mira ac prodigia? Prodigia
speraret, qui parte sua iis noller uti
mediis, quæ suavis Dei imperat
Providentiâ, ut vitam servet, sed
totam curam uni Deo relinqueret.
Sed qui nihil à se desiderari passus est
eorum, quæ officii ratio ab eo postu-
labat, non potest dici expectare prodig-
ia. Prodigium insolens non est,

R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. I.

tunc Deum opportunè succurrere, sed
hoc ex iis est, quæ lege ordinariâ fi-
unt, confirmatâ certissimis Sacrarum
Literarum pollicitationibus, & multi-
plici omnium seculorum experientiâ
comprobatâ. Alteriùsc, quàm Christi,
illa verba sunt? *Nolite solliciti esse di-
centes; quid manducabimus, aut quid 3'.
bibemus, aut quo operiemur? Scit enim
Pater vester, quia his omnibus indigetis.*
Sed quid his ille verbis prohibere vol-
uit? an illam curam & sollicitudinem,
quæ abesse non potest in studio curan-
di necessaria ad victum vestitumque?
minimè id quidem, si rectè S. Thomas
docuit: prohibuit sollicitudinem de
successu. Si enim Pater ille cælestis
ne Lilia quidem, quæ nihil operæ im-
pendunt, ut suis in pratis vestiantur,
& nutriantur, amabilissimæ suæ Pro-
videntiæ effectis carere patitur; quan-
to minus illam deesse patietur iis, qui
tamen de suo conferunt modicum il-
lud, quod in eorû est potestate, nec in-
erti otio torpent? Hæc causâ non dixit
Christus: *Nolite laborare*; dixit *Nolite so-
liciti esse*, & de quo? *de eventu laboris*:
neque enim Deus partibus suis unquam
deest, si nos nostris non desumus. An
autem mali originem perspectam ha-
betis? ea est, quòd nos prospectum no-
bis cuperemus non mensurâ veræ ne-
cessitatis & indigentæ, sed mensurâ,
respondente aviditati nostræ & cupidi-
tati nunquam explebili: hinc nihil est,
quod sufficiat. Frigus illud, quod aliunde
& solitis à caulis ingruit, nõ multis
vestibus facilè arcemus: at frigori feb-
rili pellendo ne totus quidem vestiarum
locupletissimi apparatus sufficit.

G

XVIII.

XVIII. De illis postea quid dicemus, qui in iis quæ vitæ & corpori tuendo necessaria sunt, tam non fidunt Deo, ut in iis ipso potius peccato spes suas reponant? Palmaris hic error mundo coævus est. Mendacissima illa pollicitatio, quâ malè cautis primis Progenitoribus nostris malus Dæmon impofuit, quod futuri essent sicut Dii, re ipsa aliud addicebat nihil, quàm quod suis ipsi viribus beati reddi possent, quin Deus aliquid ad rem conferret, & quin eorum, quæ ipse iusserat, vel vetuerat, ulla ratio haberetur. Atque hoc, quod mendaci illo promisso delusus Adamus tunc sibi tribuit, hodie quoque major Peccatorum, ab eo prognatorum pars sibi vindicare studet. Arrogant isti sibi, quod pinguiorem ad fortunam evehit, & meliore omnia loco reponere possint non solum sine Deo, sed etiam Deo invito ac repugnante. Hac execrabilè fece plus quàm certo illi Mercatores sunt, qui mendaciis, dolis, & iteratis non semel perjuriiis lucra sua rectissimè se promovere arbitrantur. Ex hac sunt Litigantes illi, qui alios ad pejerandum suâ causâ inducunt. Ex hoc Notarii illi, qui muneribus corrupti syngraphas aut celant, aut perfidè immutant. Ex hoc Sicarii, qui modici argenti gratiâ cedes nefandas perpetrant. Ex hac illi Proxenetæ, quos avaritia ad promovendos contractus omni jure veteros impellit. Ex hac illi tam sordidi heri, qui diebus etiam feriatis & divino cultui dicatis labores domesticis servis imperant, ne panem non lucrentur. Ex hac stulti illi Parentes, qui ut familiam pingui aliquo

Ecclesiæ Beneficio locupletent, filios suos indignos, aut ineptos Clericos jubent induere, qui in sago rectius militarent. Ex hac Matres illæ, quæ ut filiabus maritos inveniant, manifestis eas periculis exponunt in pudicitie prædones incidendi, dum ejus custodes quærunt. Ex hoc Puella illæ, quæ etsi non ignorent, quàm non probentur Deo familiaritates, quas contraxerunt, eas tamen exculant ut necessarias, propterea quod, si amantes inhumane fastidiant, pudicæ quidem, sed sine contorte, victuræ sint. Omnes illi, & plurimi alii, quos enumerare longum foret, Spem suam in peccato ponunt, nec advertunt miseri, quod eo ipso, quod in peccato eam reponant, reponant hoc ipso in mendacio. *Posuimus mendacium spem nostram.* Et præ, quo in mendacio! mendaciū hoc est, quod non in errore tantum inducat, sed plurimum etiam afferat detrimenti, unde est mendaciū longè perniciosissimum. Luna nostris oculis nunquam se fulgentiorem offert, quàm cum Soli è diametro opponitur. Peccatores, ut Lunam in stultitia perpetuæ suæ instabilitatis imitantur, sic eam quoque referre sibi debere videntur in ratione lucrorum suorum procurandorum; sic ut nunquam commoda sua promoveant utilius, quàm quando à Deo recedunt longius, & quando ab hoc divino sole, eum contemptim negligendo, absunt remotius. Sed o quàm hi tales sibi ipsis imponunt! experiuntur subinde, quod Propheta indicavit: *Expectavimus lucem, ss. 59. & ecce tenebra.* Pro stultè sperato.
lucis

Job.
22.Job.
24.

Ps.

facis incremento, domus eorum manent plenae tenebris, arumnis, & perturbationibus. Negotia non procedunt; lucra intervertuntur; causis caditur, fraudes reteguntur, filia maritum non invenit; verbo, sic contra spem geruntur & cedunt omnia, ut aureum impie, quam somniaverant, felicitatis caput in pedes denique luteos desinat. Aut non obtinentur lucra, quibus inhiabatur perfidè; aut si obtinentur, mox aliò migrant ex familia. *Tabernaculum impiorum non subsistet.* Constat natam subinde prolem mole carnea sine ossibus, non nescio: nullam tamen scio, quæ sine ossibus diu, postquam nata erat, supervixerit. Sic etiam in cunis suffocatur eorum faslus, qui Dei leges pessundare conantur. Factus sunt sine ossibus, non tam partus, quam abortus. *Elevati sunt ad modicum, & non subsistent.*

Job 8. 22.

Job 24. 24.

XIX. Sed ista veritas tanti momenti est, ut opera pretium sit de ea agere Dissertatione integra, illique uni dicata, quam jam nunc deliberatum habeo suo tempore instituire, cum palam omnibus faciam, Peccato tam neminem unquam felicem reddi, ut etiam hujus vitæ calamitatibus subjiatur ac miseris. Interea quid vobis dicam? ut scilicet in rem intenti memineritis, quod spem in peccato reponere, earum injuriarum è numero sit, quæ vix graviore lacessi Deus possit. *Noite sperare in iniquitate.* Et tamen, quod fidem superat, non desunt, qui eò usque eam reponant, ut non dubitent mutuis se pactis obligare cum Peccatore, ut primo, sic om-

Pf. 6. 11.

ulium deterrimo. Sed hi scilicet è Christi cultoribus non erunt. Sunt enim verò hoc ipso è numero. Saltem Catholico nomine non censentur. Censentur & isto. Ita tamen, fateor, Christiani sunt ac Catholici, ut hæc tam honorifica nomenclatura ad id unum ipsis deseruiat, ut vel Ethnicis deteriores haberi mereantur. Sunt autem hujus furfuris, qui vel ut ludo vincant, vel ut quem optant Sponsum, Sponsamve sortiantur, ut arcanum aliquod resciant, ut cunctorum suorum hostium tela eludant, quocunque in congressu & pugna, aut alium in finem sibi lucrosam, non verentur stygiis illis artibus uti, quas Superstitiones dicimus. Schediasmata peregrinis characteribus exarata, precandi formulæ mendacissimis promissis refertæ, ceræ titibus consuetis sacratæ, cruces, chrismata, Sanctorum Lipsana, res aliæ sacræ profanis permixtæ, cuncta hæc ab iis re ipsa confestim usurpantur. Verum quidem est, quòd dum verbis profanis, & aliis adjunctis magis etiam ridiculis, adjungunt ritus ac ceremonias quasdam pias, videantur Deum religioso cultu velle venerari; Sed quando unquam irreverentiùs eam habent, quam quando illum tam religiose se colere fingunt? Cum enim utantur mediis, quæ vim plinè nullam habeant ad producenda opera, quæ ipsi moluntur, qualia sunt vincere, sui amore accendere, divinare, armis omnibus ac telis inpenetrabilem reddi; superest, ut adhibeantur non ut talium operum causa,

*Sanchez
in sum.
l. 2. c. 40.*

sed ut signa, quibus positis ex pacto mali Dæmones virtute sibi propria effecta illa producant; quæ ratione Impii nefarii his Spiritibus divinum aliquem honorem tribuunt, dum ab illis expectant auxilium, quod præterquam à solo Deo peti & expectari nulla ratione deberet. Nec jam quidquam ad elevandum hoc scelus facit, quod a. 1. & 9. junct, his schediasmatis ac formulis 97. ar. 4. pia quædam ac religiosa admixta esse; ut enim omnia hæc in mala ac sacrilega degenerent, satis est, impiam quidam is esse admixtum. Ne viperæ quidem partes omnes veneno turgent: sufficit tamen, quod in faucibus illa gerit venenum ad certam necem inferendam. Pollicitationes illæ, in ludo perpetuo vincendi, animum amata puellæ amore mutuo accendendi, authorem furti inveniendi, omne telorum genus sine ullo vulnere certo eludendi, vires omnes naturæ superant, quin & illas, quas à Deo præter naturæ ordinem operante sperare liceat; cum Deus nunquam bonum ullum caducum & breve sanctum, & citra ullam exceptionem ad promiserit; ac proinde, ut antè dicebam, cuncta hæc effecta sperari non possunt, nisi à mali Dæmonis manibus, cui non raro id potestatis Deus permittit; etsi non nisi eorum malo ac pœnâ, qui suam in illo spem reponunt. Et non sufficit unum hoc ad terrorem miseris his incutiendum, nôste, quod ipsi cum jurato generis humani totius hoste pacem fruuntur? Sed quid pacem dixi? quod ipsi mutuis conventionibus, & commercio jungantur; dum

pactis si non disertis explicitisque, tacitis saltem, cum hoste hoc stygio ipsis tam bellè convenit in gravissimis quibusque negotiis, contra præceptum non dispensabile ab Apostolo promulgatum: *Nolo vos socios fieri Dæmoniorum*. Dubium non est, quin istud sufficiat. *1. Cor.* ad eos juratos Dei hostes constituent. *10. 20.* *Inimicus meus, qui versatur cum inimicis meis:* ita Leges supponunt. Sed juvat raro quoddam eventum narrando vobis ob oculos ponere, quid demum sperare jure possint, qui opem à malo Dæmone efflagitant.

XX. Non multis abhinc annis degerebat Romæ juvenis eorum è numero, quibus Anima pro sale quodammodo est, ne antequam tumulo infestantur, marcescât; cetera inutilis ac neglecta. Decoxerat hic jam totum & opimum quidem patrimonium; unde cum jam nulla esset illius metalli copia, quo effrenes suas libidines ad eam diem aluerat, statuerat illud non in terræ tantum visceribus, sed intus ejus & orcinis recessibus quarere. Cum proinde ex ejusdem secum farina sociis intellexisset, in iis, quas ipse incolebat adibus magnas longo jam à tempore operes, & auri vim ingentem defossam latere, doceri voluit verba quædam & formulas magicas, quibus malum Dæmonem Orco evocaret, & ad thesaurum illum sibi tradendum adigeret. Verè miser, ut qui nesciret, Dæmonem carminibus illis excitum alium thesaurum non habere, quam quem dare ipse paratus erat, dum Animam stygio illi prædoni offerebat! Adhibitis igitur, quæ didi-

didicerat, carminibus, evocare Dæmonē cæpit: sed quia nondum scelerum suorum mensuram Juvenis impleverat, non permisit Deus, ut confestim aspectabilem se illi hostis sisteret. Cùm tamen infans à cæptis execrandis non desisteret, Orcustandem pullatas toties fores aperuit, Concubiâ enim nocte, dum his maximè cogitationibus animum suum Juvenis in strato suo occupat, strepitum quendam ac fragorē ad cubiculi sui fores audit: &, quis inquit, tam intempestivè mihi obstrepit? Ille est, respondit quærenti Dæmon, quem vocâsti toties: pande fores, & sequere me, adsum enim tandem vota tua expleturus, Cohorruit initio Juvenis, subinde tamen Spe timorem subigens è strato se proripit, & ensē manu una complexus, alterâ Deiparâ iconem è collo suspendens, ut eam, quod non pauci alii etiam sibi promittunt, non Peccatorum solum haberet Advocatam, sed in scelere ipso sociam & Patronam, ad cubiculi fores progreditur, aperit, & umbram videt aspectu horrifico, quæ ad subterraneam ædium cellam tendebat: institit præeuntis vestigiis Juvenis, & ad locum pervenit: hic non magno in quærendo labore cumulus auri, argenti, margaritarum, pyroporum, adamantum, & gemmarum omnis generis inventus est. Quid autem existimatis tam secundo eventu fecisse Juvenem? exiliisse præ gaudio, & tripudiâsse? omnes mox sinus optatâ prædâ cæpisse implere? Nihil minùs. Tam funestus enim horror per omnes venas iit, stupor invasit tam insolitus, ut ne voluntas quidem incesse-

ret porrectâ dexterâ vel teruntium tollendi: sic ut tenui illo anhelitu, qui supererat, collecto vix ad lectum rediret, in quo non nisi triduo superstes, cùm à consternatione colligere animum non posset, funus fuit: sic ipsâ suâ experientiâ magistrâ doctus, non alias sub terra fodinas spiritu tam pestilente inficere, quàm Tartareas.

XXI. At vos reponetis: etsi superstiosi ejusmodi ritus ac carmina nihil conferant ad latentes ejusmodi thesauros retegèdos, non inutiles tamè esse ad thesaurum thesauris omnibus cariorè, corporis nimirum sanitatem servandam, & mille ab eo mala non ignota avertuncanda. Heu Sanitatem omni peste nocentiorè! Ego quidem milles cum Deo præmori malle, quàm cum Dæmone supervivere. Ita est; sinit subinde Deus, ut juvare aliquem Dæmon possit ad bonum aliquod caducum obtinendum, qui ejus opem implorat: sed hoc ipsum profectò ingens supplicii genus est, permittere ut serpentem variâ ac maculosa pelle sinu quis foveat, qui subinde securè & suaviter dormientes morsu enecet; & verò ipse malus Dæmon, ut animam alicujus sibi vindicet, ut nullum aliud ministeriorum etiam abjectissimorum genus refugit, fabri, famuli, agaloni, quin & jumentis, sic nec Medici officio, tam honorato, fungi recusat. Sed an tam malè providi estis, ut non advertatis, inimici munera, proditiõis esse instrumenta? Ita versutus ille capi se sinit, sicut Torpedo, ut capiat capientem se; & tantillù illud boni confert, ut æternum

nūm deinde vobis faciat malè. *Porrigit pomum, & scripsit Paradisum*; quæ sunt ejus jam inde à Mundi exordio artes. Plaudit ipse sibi, quòd non nemo, ut sanitatem non jam ipse, non filius, sed equus recuperet, illi se tradat mancipium, qui tamen ritu tam solenni in sacro lavacro ipsum eiurârat, quiq̃ Fidei beneficio acceptat à Deo potestatem stygium hunc Draconem cum omni sua detestabili appendice conculcandi. *Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & supra omnem virtutem Iumici.* Accedit & illud, quòd ita sanitatem reddat Dæmon, ut illud Medicorum genus solet, quos Empyricos dicunt, qui pharmacis suis extimis à membris una in viscera, tanquam centrum, mali vim cogant; unde subinde nocentiùs pestem in membra omnia diffundat. Nunc equi, aut alterius jumentum vestri non difficilem morbum sanat; paulò post illud ipsum in fossam aliquam præcepit aget. Filiolum modò incolumen præstat; mox ad dignam pro ope ab eo postulata mercedem reddendam, faciet ut ardentem in focum pronus ruat. Si peccatum omnis mali in Mundum hunc illati causa fuit, Dæmon verò ejus occasio, quæ tandem prudentia est, capere deinde, ut junctum Dæmoni peccatum boni quidpiam in ades vestras inferat? Fieri ista non possunt. Audite igitur Ecclesiasticum monentem: *Fili, in infirmitate tua ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te.* Memento, fili, te & cum condereris è nihilo, multoque magis, cum in sacro fonte re-

nascereris, Deum ipsum Patrem fortitum esse. Quomodo igitur eò utque te abjicis, ut dignitatis hujus tue oblitus, tuis ab hostibus opem exposcas, tergum Deo Patri tuo obvertas? Non quod collo gestas schediatma, nõ quæ pronuntias verba, sanitatem tibi reddunt; reddit illam Dæmon. Medicus tuus Dæmon est. Et eò tu te demittes, ut commercii te cum illo non pudeat, cujus hæc nunc præcipua dignatio, quòd sit æternus Reproborum Tortor ac Carnifex? Hoc est non te tantum, sed Patrem adeò tuum Cælestem, tanquam invalidum. & nullarum jam virium, contemnere. *Ora Ier. 17. Dominum, & ipse curabit te. Quare si maledictus homo, qui confidit in homine, & a Domino recedit cor ejus; judicet, qui vult, an non magis eidem se maledictioni obnoxium reddat, qui Deo deserto, omni sua Spe Orco innititur?*

XXII. Nunc ut tandem, quod res postulat, ad hujus Dissertationis finem accedamus quid vobis de gemina hac labe videtur, quæ animum Spes Peccatorum inficit, dum facit, ut tam temerè præsidant de Dei ope in iis, quæ ad Animam spectant; tam nihil illi fidant in iis, quæ ad corpus pertinent, perinde, ac si plus commodi reportaturi sint, si in ipso peccato, quàm si in Deo spem suam collocent? An aliud evidentiùs signum desideratis, quo illam planè adulteratam agnoscaris? *Spes illorum abominatio est Anima. Job. 11. Deinceps inumber vobis, Dilectissimi, cõniti, ut Spes vestræ meliorem ad normam accommodentur; hanc Propheta indicat illis verbis: Spera in Pf. 36. 3. Do-*

Luc. 10.
20.

Ecclesi.
38.
8.

Ecclesi.
27.

Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pascetis in divitiis ejus. Quot verba, tota cana. *Spera in Domino.* Cùm Spes vestras collocatis in Deo, illud in primis alè in animum demittite, niti vos Domino tam potente, ut vobis illi penitus opus non sit; ac proinde nolite cum infans illis vobis persuadere, Montes calorum fulcra esse. Quantuncunque magna vestri opinione inflati sitis, quamdiu peccato vivitis obnoxii, non estis nisi purum putum nihil; ac proinde, si carere vobis Deus potest, etsi Atlantem, aut Abylam altitudine excederetis, quanto minus illi eritis necessarii, cùm ejus in oculis non sitis plus quàm arenæ tenuissimum granulum? Quare sperare simul & timere vos velim; sperare in Deo, vosmet ipsos timere, & de vobis dissidere: timere inquam pravam vestram voluntatem, ob periculum illud, cui obnoxia est, quantalibet tandè Dei gratiâ non rectius utendi, quàm Napellus, aliæque herbæ ac plantæ venenatæ utantur rore cælesti. Timete diurnas assuetudines, & contractas inde propensiones pessimas, timete lapsus torques & tam facilè iteratos, memores, primo peccato unum Dæmonem hospitem admitti, altero autem septenos. Verbo, timete, etiam cùm nulla videtur esse timendi causa. An non videmus, quàm timuerint sanctissimi quique? *Homo sapiens in omnibus metuet:* ut Ecclesiasticus loquitur. Sancti cælesti illâ Sapientiâ, quâ pleni sunt, Magistrâ discunt ubique timete, ut sint quàm cautissimi. Quare si Leones ipsi in memoribus apertis

oculis dormiunt; quomodo miseri Lepulculi, Peccatores, clausis oculis securi & in utramque aurem dormient?

XXIII. *Spera in Domino, & fac bonitatem.* In magno illo Deo Spem reponite, qui scit, qui vult, & potest omnia, quæ vobis sunt profutura: sed jungite huic spei rectè facta, ne sicut Dæmon omnes Hæreticos falsâ fide decipit, ita vobis imponat falsâ fiduciâ. *Fac bonitatem.* Et observate non satis esse ad spem bonam ac genuinam bona facere, sed necesse esse ejusmodi efficere opera, quæ ipsos efficientes bonos faciant. Vos acceditis ad rem divinam, adestis ad aram, etiam solenni ritu, facienti, velpertinis precibus cum cantu peragi solitis adstantis, stipe juvatis egenos, à carnibus vos abstinete, sed interim estis Dei ob admissum peccatum inimici. Hoc est facere bona, sed non est facere, quæ vos faciant bonos. Opus est ante omnia redire cum Deo in gratiam elutis sincera confessione noxis, quæ operibus his omnibus præmittatur, ut non sint instar cadaveris, externa quidem specie operibus bonis similia, sed animâ propriæ bonitatis non animatâ.

XXIV. *Spera in Domino & fac bonitatem, & inhabita terram.* Terra hæc Dei Ecclesia est, in qua habitare oportet ut verum Christi asseclam, semper perseverando in Dei gratiâ & amicitia, non autem per aliquot tantùm proximos Paschæ dies. Id enim nî fiat, non satis scio, an non divino coram Tribunali locum habiturum sit id quod Lex humana decrevit: *Qui possedit mai-*

ore

fore parte anni, praefertur alteri. Metuo, ne, si Demon undecim anni mensibus vobis imperat, Deus autem non nisi unico, Demon tandem lucretur causam, & vestrae illi animae latae sententiae adjudicentur.

XXV. *Inhabita terram, & pasceris in divitiis ejus.* Discite aliquantum fidem servare Deo, & tum non ambigite, quin vestrae sint omnes caelestis hereditatis opes atque divitiae. Si ipsi placuerit, vos hic inter mortales

luctari cum rerum inopia, non est quod lugeatis: erit tempus, cum fruemini omnibus, quae ejus sunt, & ille, tanquam filius morigeris, olim dicet: *Omnia mea tua sunt.* Omnes mei thesauri, omnes opes tuae sunt, & tuae erunt per omne deinceps aevum, sine ullo illis excidendi metu. O quae quantaeque est felicitas, res tantas sperare! *Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita Terram, & pasceris in divitiis ejus.*

DISCURSUS V.

De numero Electorum & Reproborum.

1. **S**omniant nonnunquam aegri, mel sibi in lingua haerere, & hoc non infelix omen existimant; sed aliter peritiores Medici pronuntiant, qui cum non ignorent, gustatam illam in somno dulcedinem inde nasci, quod corpus phlegmate redundans illud à stomacho & ventre ad palatum usque diffundat, timent, ne naturalis calor frigidi illius humoris abundantiam penitus tandem suffocetur & extinguatur. Non dispari ratione Peccatores profundissimo suo lethargo sopiti mel semper dulcissimum somniant, sic ut eorum lingua nihil celebret & extollat frequentius, quam Dei Miserationes, Spem facilem, salutis negotium in tuto; nec malum id omnis esse existimant. At rerum & status animae magis gnari, cum non neciant praesidentiam ejusmodi, ti-

moris omnis experrem nasci in agris istis ex animo sceleribus ad labia usque, ut sic dicam, pleno, male sic somniantibus metuunt, & lethargum quibus possunt artibus excutere laborant, excitando maxime timorem salutarem, qui ipsas adeo ossium medullas penetret: *Sunt impii, qui ita securi sunt, quasi Justorum facta habeant; sed hoc vanissimum iudicio.* Amplector & ego hunc Medicorum Sacrorum sententiam, & curandi methodum: eaque causam conabor, quoad potero, tam suaviter dormientes ad sanitatem reducere. Proponam quaestionem momenti tam gravis, ut nulla unquam momenti maioris in ullius Reipublicae senatu intimo fuerit ventilata, ad lumen Authoritatis & Rationis discutiendo: Maior ne sit eorum Christianorum numerus, qui salutem consequuntur, an qui ea exci-

Math.
20. 16.
22. 14.